

Historieskrivning som politisk kampagneværktøj

ANMELDELSE / 03.11.18

Dan Jørgensens bog om Thorvald Stauning er et langt forsøg på at knytte en emotionel forbindelse mellem landsfaderen og den nuværende socialdemokratiske ledelse. Midlet er både stegt flæsk og clairvoyante evner.

Jakob Legarth Sandorff

Det første, læseren møder i Dan Jørgensens *Staunings arv*, er Johannes V. Jensens digtlinjer »Han kom fra folkestammens marv / Indfølt hos ham var landets tarv / Hvem løfter efter ham hans arv?«, skrevet til Staunings begravelse i 1942.

Den måske lidt mindre storladne pointe med bogen lader kort og godt til at være et forsøg på at vise, at svaret på Jensens sidste verselinje, er, at det er Socialdemokratiet under Mette Frederiksen, der skal løfte Staunings arv.

Dan Jørgensen vender derfor blikket mod den, ifølge ham, største socialdemokrat, Danmark har fostret. Det gør han med udgangspunkt i det altid historisk problematiske argument om, at nutidens udfordringer minder om datidens – mere præcist, at vi dengang som nu ser »en verden, hvor populismen vinder frem«. Accepterer man den analyse og idéen om, at datidens og nutidens ensartede problemer kan løses med ensartede midler, er der god grund til at kigge tilbage. Så det gør Dan Jørgensen. Det er bestemt ikke uberettiget, at Jørgensens alarmklokker ringer, når han kigger ud over et europæisk landskab, hvor den ene højrenationale bevægelse efter den anden vinder frem. I Dan Jørgensens analyse er dette et udtryk for befolkningernes oprør mod to ting: ulighed og indvandring.

Dan Jørgensen er ikke den eneste politiker, der har lidt af skrivekløe på det sidste. Hele 10 bogtitler forfattet af socialdemokratiske politikere er i denne valgperiode enten allerede trykte eller på vej i handlen. At Dan Jørgensen bogen igennem refererer til flere af sine partifællers bøger, mindsker ikke mistanken om, at baggrunden mest af alt er en koordineret kampagneindsats.

Dan Jørgensens bog har et bemærkelsesværdigt passivt forhold til spørgsmålet om indvandring og den utryghed og den utilfredshed, den ifølge Dan Jørgensen har skabt blandt befolkninger rundt om i verden – heriblandt Danmark. Forfatteren konstaterer jævnligt i løbet af de lidt over 200 sider, at indvandringen er en af vor tids store udfordringer, men forholder sig i mindre grad til, hvad den politiske løsning er.

Jørgensen skriver godt nok, at Socialdemokratiet må balancere hensynet til humanisme og mennesker på flugt og behovet for at mindske indvandringen, men det er kun det sidste, der faktisk uddybes en smule. Det kommer sig nok af, at Dan Jørgensen tørt og uden udenomsnak allerede på bogens første sider konstaterer, at Socialdemokratiet har udlitiseret deres udlændingepolitik til Dansk Folkeparti, for som han skriver: »Udlændingepolitikken er så at sige neutraliseret... Det bliver ikke det, der kommer til at afgøre de næste folketingsvalg i Danmark«.

Derfor er den naturlige politiske kampplads, Socialdemokratiets hjemmebane: *Ulighed*. Og det er her gamle Stauning kommer på banen. For Dan Jørgensen er optaget af den socialdemokratiske gigants fokus på lykke. For ham, som han mener det har været for Stauning, er det åbenlyst, »at målet med den politik, man fører, må være at bevæge sig i retning af et samfund, hvor mennesker er lykkeligere«. Og for Dan som for Thorvald er det den lighedsskabende velfærdsstat, der skal sikre bevægelsen mod dette lykkeland.

I det bogformat Dan Jørgensen har givet sig i kast med, er der bedre plads til at bekrige politiske modstandere end i et tweets 280 tegn. Og det benytter Dan Jørgensen sig af i sit forsøg på at overbevise læseren om, at den danske velfærdsstat alene er Socialdemokratiets fortjeneste, og at partiet derfor også er de eneste, der ansvarligt kan forvalte og udvikle denne Danmarks bedste opfindelse. Således er hele kapitlet (med navn efter partiets kampagneslogan) *Den bedste danske opfindelse er Danmark* dedikeret til en historisk gennemgang af, hvordan den visionære Thorvald Stauning byggede velfærdssamfundet op fra bunden på trods af betydelig modstand fra Venstre og Konservative.

Dan Jørgensen giver et solidt overblik over de reformer og idéer, der lå bag Staunings kamp for at opbygge den velfærdsstat, der endnu ikke fandtes, da han dannede sin første regering. Men denne på mange måder fine historiske fortælling hæmmes af kølig og beregnende kampagnetaktik. For kapitlet introduceres med en beskrivelse af Socialdemokratiets kampagnevideo fra 2016 – den hvor Mette Frederiksen med Dan Jørgensens ord »står i aftensolen og spejder ud over vandet«, hvorefter hun vender sig om og siger: »Den bedste danske opfindelse er Danmark«. Denne aftensolens kolde lys får Dan Jørgensens velfærdsfortælling til at fremstå mindre som båret af beundring for Stauning og hans virke og mere som et kynisk forsøg på at knytte Staunings arv til sin nuværende formand.

At hele velfærdsfortællingen afsluttes med at stemple Venstres modstand mod Stauning og hans reformer som »skammeligt« uden det mindste forsøg på at kradsse sig nok ned i materien til at forstå, hvorfor denne modstand eksisterede, gør kun i mindre grad Dan Jørgensens historieskrivning troværdig som andet end politisk kampagneværktøj.

Dan Jørgensens færd ned i materien gør ikke læseren klogere på, hvad der lå (eller i dag ligger) til grund for Venstre og Socialdemokratiets uenigheder. Det bliver ved de overfladiske konstateringer, og kun en ting står soleklart: Venstre var onde, Socialdemokratiet var gode og det samme gælder i dag. Det behøver man ikke en bogs lange format for at skrive, der er rigelig plads i et tweet.

“ Næsten lige så fantasiløst som svaret på udlændingspørgsmålet er, er den leflen for DF, der kommer til udtryk når stegt flæsk med persillesovs i kantinen på jobbet bruges til at eksemplificere den nære lykke

Netop den lettere overfladiske sort/hvid, god/ond tilgang til politik er nogle af de populistiske bevægelsers kendetegn, som Dan Jørgensen med bekymring observerer i starten af bogen. Og måske er det Dan Jørgensens sort/hvide tilgang, leder til det ironiske forhold, at han ikke tager Dansk Folkeparti med, når han i flæng remser det hollandske Frihedsparti, UKIP og Front National op som bekymrende elementer. Det kræver nemlig nok dybe spadestik at retfærdiggøre S og DF's parløb med andet end en behård vælgervandringsanalyse.

Som nævnt er indvandring det ene af to ben i Dan Jørgensens analyse af grunden til ovenstående partiers succes. »Kombinationen af ulighed og indvandring er en stærk cocktail, der skaber utryghed og utilfredshed«, skriver han blandt andet. At løsningen på dette indvandringsproblem er at neutralisere flygtningepolitikken klinger hult, når det man netop kritiserer populistiske bevægelser for er manglende internationalt udsyn og simple svar på svære spørgsmål. Blot at afvise asylansøgere for at dulme befolkningens indvandrerutilfredshed virker næsten så uopfindsomt, at det lugter af populisme. ”Folket” får ret og politikerne magt.

Næsten lige så fantasiløst som svaret på udlændingspørgsmålet er, er den leflen for DF, der kommer til udtryk når stegt flæsk med persillesovs i kantinen på jobbet bruges til at eksemplificere den nære lykke. Men måske brugen af det måske mest fortærskede symbol på nationalkonservativ danskhedsforståelse giver mening i lyset af, at Dan Jørgensen bruger en hel side på at rose, hvad han selv betegner som moderne politisk kommunikation – nemlig propagandafilmen *Danmark for folket* som Socialdemokratiet præsenterede i 1937 i forlængelse af deres politikprogram af samme navn.

Effektiv politisk propaganda har det med at spille på følelserne. Derfor giver det god mening, at Dan Jørgensen forsøger at lære af Stauning på dette punkt, og mod slutningen af bogen bliver læseren præsenteret for Dan Jørgensens clairvoyante evner. Jørgensen har nemlig ingen problemer med at forestille sig, hvordan afdøde Thorvald Stauning ville gebærde sig i nutidens København og mødet med Mette Frederiksen. Han ville »helt sikkert brumme lidt i skægget over, at man ikke længere må ryge cigar på hans Christiansborg« sikkert og vist er det også, at Frederiksen og Stauning ville sludre om deres fælles passion for naturen. Og »Thorvald ville fortælle om sit sommerhus i Vallø og Mette om sit på Møn«. Men umiddelbart efter at læseren er kommet på fornavn med disse store socialdemokrater, ser Dan Jørgensens tredje øje, at alvoren ville sænke sig: »Stauning ville lægge ansigtet i alvorlige folder, rynke brynene og måske lade den højre hånd glide igennem det lange skæg. Så ville han kigge på sin arvtager gennem de runde briller og med rolig, myndig stemme sige: ”Du skal samle Danmark igen”«

Harve Jørgensen opbygget en smule seriøsitet gennem de 216 sider, smuldrer den endegyldigt her. Denne klarsynets vision i hvilken afdøde Thorvald Stauning pludselig formulerer partiets nuværende kampagneslogan er i bedste fald plat og manipulerende – i værste fald et eksempel på en uforskammet kampagne, der misbruger en afdøds politiske arv i jagten på stemmer.

Stauning var ikke blind for det politiske livs taktik, hvilket Dan Jørgensen netop roser ham for. Han er fuld af beundring for Staunings beslutning om at udskrive overraskelsesvalg ved tingets åbning i 1935 – en taktisk manøvre, der ledte til en knusende sejr. Måske netop Staunings forhold til politisk kommunikation og

taktik er det ene punkt, hvor det faktisk giver mening at drage paralleller fra Staunings til Dan Jørgensen og Mette Frederiksen's socialdemokrati. For hvor de gennemgående forsøg på at knytte Staunings velfærdsarv til sig selv og sin formand gennemsyres af politisk strategi, er det tydeligt, at Dan Jørgensen og co. er absolut lige så kyniske som Stauning kunne være.

FAKTA

Dan Jørgensen, *Staunings Arv, Vejen til et lykkeligt Danmark*, People's Press.

